

Helmut Kohl og François Mitterrand: ledere i forsoning

Helmut Kohl 1930 - 2017

François Mitterrand 1916 - 1996

Det stod ikke ligefrem i kortene, at to af Europas største ledere i anden halvdel af det 20. århundrede skulle ende med at arbejde så tæt sammen. Den tyske kansler Helmut Kohl og den franske præsident François Mitterrand blev født og voksede op i en tid, hvor deres lande udkæmpede to ødelæggende krige.

Kohl og Mitterrand arbejdede hårdt på at styrke forholdet mellem Frankrig og Tyskland i efterkrigstiden, og understregede betydningen af fred mellem deres nationer i deres stræben efter europæisk integration. Synet af de to ledere hånd i hånd ved en mindehøjtidelighed den 22. september 1984 i anledning af 70-året for starten på første verdenskrig er et ikonisk og rørende billede, der trak internationale overskrifter.

Helmut Kohl

Helmut Kohl blev født i Ludwigshafen i Tyskland i 1930 og var midt i sine teenageår, da anden verdenskrig blev afsluttet. Han udtalte ofte, at han blev skånet for krigens værste sider på grund af sin unge alder. Han studerede jura i Frankfurt, inden han skiftede til historie og statskundskab ved universitetet i Heidelberg.

Han begyndte sit arbejdsliv i den akademiske verden og bevægede sig senere ind i erhvervslivet før til sidst at gå ind i politik. I 1959 blev han valgt som leder af lokalafdelingen af Kristelig-demokratisk Union (CDU) i sin hjemby og arbejdede sig hurtigt op inden for lokal- og regionalpolitik. Efter at have siddet som ministerpræsident for Rheinland-Pfalz (som den yngste regeringsleder nogensinde i Tyskland) og som formand for CDU, tog han første skridt mod at blive kansler for Vesttyskland.

I 1982 faldt den siddende regering efter en mistillidsafstemning iværksat af CDU. Kohl blev efterfølgende valgt som kansler af

Forbundsdagen (det tyske parlament), og et år senere holdt han fast i magten efter en overbevisende sejr ved forbundsvalget i 1983.

Kohl huskes måske bedst for sin indsats for at samle Øst- og Vesttyskland. Han var den første kansler, der i sin diplomatiske egenskab tog imod den østtyske statsleder, og efter Berlinmurens fald var han fast besluttet på at sikre en genforening af Øst- og Vesttyskland. I 1990 underskrev og ratificerede begge parlamenter en traktat, som genforenede Tyskland 45 år efter, at konflikt havde splittet landet i to, og Kohls vision om et forenet Europa var et skridt nærmere virkeligheden.

François Mitterrand

François Mitterrand blev født i Charente i Frankrig i 1916. Han studerede offentlig ret og blev færdiguddannet i 1937, hvor han satte sine politiske rødder på den fransk nationalistiske højrefløj.

Da anden verdenskrig brød ud, blev han sendt til fronten, og blev i 1940 fanget og holdt som krigsfange i Tyskland. Efter sin flugt arbejdede han i en periode under Frankrigs Vichy-regime, inden han drejede mod venstre og gik ind i den franske modstandsbevægelse. Han opbyggede et netværk med andre krigsfanger og franske væbnede modstandsgrupper, inden han flygtede til London for ikke at blive arresteret af regimet. Mitterrand mødte Charles de Gaulle, som anses som frontmand for modstandsbevægelsen i eksil, i et forsøg på at samarbejde om den franske modstandsbevægelse, men de mødtes aldrig ansigt til ansigt.

Efter krigen cementerede Mitterrand sin position på venstrefløjnen ved at stille op mod Charles de Gaulle og til sidst blive leder for Frankrigs socialistparti. Efter et første fejlslået forsøg på at stille op som præsident blev han valgt som præsident i 1981, hvor han ledte landets første venstrefløjensregering i 23 år.

Engagement i et forenet Europa

Helmut Kohl var den anden af bare tre personer til at blive udpejet som æresborger i Europa af Det Europæiske Råd i anerkendelse af hans ekstraordinære arbejde for europæisk integration og samarbejde, som var hans bidrag til det europæiske projekt.

Mitterrand og Kohl i 1987

Som præsident var Mitterrand tilhænger af europæisk udvidelse og tilskyndede Spaniens og Portugals tiltrædelse af EU. Han troede også på et mere integreret EU og gik ind for vedtagelsen af den europæiske fælles akt i 1986, som lagde det første retsgrundlag for et europæisk indre marked. Sammen opfyldte Kohl og Mitterrand dette mål med vedtagelsen af Maastrichttraktaten

seks år senere, og deres drøm om ét samlet tværnationalt marked blev opfyldt.

Det berømte fotografi af Kohl og Mitterrand i nærheden af Verdun, det sted, hvor en af de længste kampe under første verdenskrig blev udkæmpet, blev taget den 22. september 1984 ved en mindehøjtidelighed, som viste, hvor langt Frankrig, Tyskland og Europa var nået siden de to verdenskrige.

Hånd i hånd foran mindekransen ved Ossuaire de Douaumont var Kohl og Mitterrand med til at gøre Verdun til mere end et smertefuldt minde – nemlig et symbol på fred og forsoning, der viser Europa og verden, hvor stor betydning fred har for kontinentet.

Gennem årene udviklede de et nært venskab og et frugtbart arbejdsforhold og var kendt for at spøge med hinanden. Efter sigende skulle Kohl engang have serveret den typiske tyske ret Saumagen (svinemave) for Mitterrand med ordene “Spis op, eller I får Saarland tilbage”.

I anerkendelse af deres livslange arbejde for forholdet mellem Frankrig og Tyskland modtog de i 1988 i fællesskab Karlsprisen, som tildeles for en særlig indsats for europæisk integration. I sin takketale understregede Kohl de ting, som Frankrig og Tyskland har til fælles, og som har dannet grundlag for hele det europæiske projekt, som startede med Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab i 1951. Flere af deres ligesindede politikere, heriblandt Konrad Adenauer og Simone Veil, har også vundet prisen.

Kohl var kansler i 16 år og var den længst siddende kansler i det 20. århundrede. Mitterrand var Frankrigs præsident i 14 år og var den længst siddende præsident i Frankrigs historie.

De senere år

Efter mange års kamp mod prostatakræft døde François Mitterrand under et år efter sin fratrædelse fra præsidentposten i januar 1996. Hans ven Helmut Kohl døde af naturlige årsager i juni 2017. En måned senere blev der som den første af sin slags afholdt en europæisk mindehøjtidelighed i hans ære i Europa-Parlamentet i Strasbourg. Her udtalte kommissionsformand Jean-Claude Juncker: “*Helmut Kohl var både tysk og europæisk patriot – for ham var der nemlig ikke nogen modsætning mellem de to ting. For ham gik tysk og europæisk enhed hånd i hånd*”.